

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

34. Firandensis Ecclesiae vices.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

iis vocatus, quantumvis pauperibus, promittebat; sedebatque nullo sui discrimine velut ex iis vnus, magno demissionis miraculo inter Principes viros apud quos in Iaponia populus non pluris fit bestiis. Dicebat item ad populum, disputabatque cum Ethnicis, & partem vnus salutem anteponebat gloriolæ victoriæ: huic Ioannis fratris natu minoris conuersio accepto ferenda est, eamque postea virtus egregia subsequens; huius enim fides, & probitas vxoris Ethnicæ intepuerat consuetudine, sed ab ea demum Dei gratia liber, Patrum hortatu, & Antonij aspectu, curas suas omnes in vsum animæ contulit, euasitque Christi propugnator, haud multum fratre inferior.

His Firandensis Ecclesia columnis nittebatur, ex nostris habebat Cabralem, & duos adiutores Iacobum Gonzales, & Ioannem Fernandes quibus præerat Rector Baltasar à Costa, perfecta est Nouëbri mense hoc sæculi anno 65. tēpli ædificatio, quod præcedēti fuerat inchoatum & quidem, vt in Iaponia splendē, solis enim ædificant ligneis, sed perpolidis, & maximè læuibus, quæ incrustatura exterior lutea ab incendiis defendit, ad motum populi quemlibet illic nimium familiaribus. Inauguratum est die sacro exceptæ in cœlum Deiparæ, nomenque huic inditum Temongi, quod apud nos cœli portum sonat. Rex ipse ad visendum opus, officiosè inuitatus à Patribus, & ab Antonio & Ioanne Christianis proceribus deductus venit, magno aulæ totius comitatu; & qualicumque tunc animo fuerit, certè hilari fronte, & placida spectare creditus, quod Christianos non parum recreauit.

Ecclesiam aliam sua ipsemet Deus, si loqui fas est, fundauit manu, ad hoc vsus Ethnica Princepe Icibondoni vidua bello cæsi, simulachris, & Bonziis ad insaniam addicta; huic erat filia quæ primis nuptiis Regis fratris, post eo mortuo Ioanni fuerat collocata: hac nihil erat in vita matronæ carius, quod eam in cultu idolorum tam exquisito educasset, vt non posset sibi fingere sanctiorem; sed has delicias superueniens morbus terro felle aspersit: mater filia metuens, diu noctu, flens orans assidebat Deorum genibus, Bonziorum preces stipe larga emebat; reparandis eorum caducis cœnobiiis, nouisque construendis suggererebat sumptus, Firandum tota votis, & sacrificiis fumabat, sed iis inanibus, & in cassum conceptis; accessionibus incrudescens morbus, Bonziorum ingratiis valetudinem citam spondentium, filiam extinxit: hic anus misera, honorum pœnitens, quibus à puero Deos coluerat ingratam illorum exsecrati mercedem, crudelitatem inculcare, detestati, postremo indignans, Patrem Acostam vocat, suam illi ex sorore annorum quatuor quadrimam filiulam tradit sacro lustrandam Baptismate; tradit ad hoc item honorarios suæ familiæ ephebos; tradit (quod maioris ad Dei gloriæ momenti) pagos duos, suum Ichiceuchensi in insula patrimonium, quos Christianis præceptis, & sacris imbui voluit, esseque Christianos; sed si de cætero spes tantum magnas dedit, quæ nullos vnquam sortitæ sunt fructus; inueterata olim fidei odio fœmina, dum fuit superstes, nec

34.
Firandensis
Ecclesie vic-
ces.

Christiana vixit nec Ethnica, cuius etiam valde dolenda iactura, sed eam lucra vbertim pensarunt, quæ de pagis duobus ab ea donatis messuere Acofta, & Fernandes; illo statim profecti; subactum sementi solum reperiunt; Christianum nomen decusque in pretio; Christianorum qui vicina incolebant, integritatem admirationi: quid multa? breui quinquaginta illic & quingentos idola erroremque dedoctos, Baptismo expiarunt: horum in partem feliciter venit doctissimus Bonzius, rationum vi pressa, & longa in publico disputatione, à F. Fernande expugnatus, traductusque ad Christum conuersione tam forti, & serua, vt confractis, incensisque, fani cui præerat, maximi, simulachris, illud Cruci sacrandum donauerit, quæ magno populi concursu, & applausu illic erecta est. In eadem verò insula, & propinquis, Christiana vigeat sanctitas, & amor diuinorum tantus, vt peculiari magis de cælo gratia eruditos, & effectos, quam exteriori hominum magisterio putasses; horum ea cum esset viuendi ratio, & innocentia, paraturi tamen confessiones nauorum leuium, præuertebant illas voluntariis eorum pœnis vna & altera hebdomade, vigilando, precando, corpus flagris asperè atterendo. Sed huius virtutis selectam temperationem, nihil ita prodidit, vt ab Rege Firandi subita & cruda vexatio, ad quam porrectior solito eorum alacritas, fundendi spe pro Christo sanguinis, aut spoliationis, & exiliorum gestiebat. Tempestatis causa multiplex, origo vna; Regis in Christum, & primogeniti, ac trium procerum odium, gentisque pessimæ Bonziolorum. Regis armis vt diximus cum imperio Antonius præerat, firmamentum illius Christianitatis, eamque ob rem Bartholomeo Regi mirè gratus, vnde officij gratia contigit Lusitanum in scapha, cum litteris ad eum mitti, eique de suis adiungi comites, quatuor Christianos. Firandensis, illorum nuntiato aduentu furens, proditorem vociferatur Antonium cui cum Principe Christiano communia essent consilia, à quo se nosset capitalibus odiis auersum, nec vltius cunctatus, mandat quatuor illos de medio tolli. Grædi planè virtutis generosæ, & religiosæ spectaculo, mortem vita sibi reponendam æterna non dubitarunt excipere, pronoluti in genua, tenentes manibus coronam Virginis, sublatisque in cœlum brachiis, expectauere immoti carnificum gladios, à quibus sunt crudeliter necati, & hinc se furor inhihet Firandensis, sed cœca barbabit premebat rabiem aduersus Antonium, & Patres, omnesque Regni sui Christianos. En ergo alia paulò post turbarum occasio. Facunda ex portu, superlectilem Patribus variam afferebat nauis Ecclesiæ vsibus paratam, nauim minora Firandensis Regis decem nauigia, diuini cultus contemptu spoliant, & Christianis (qua ignominia nulla inter Iapones atrocior) arma detrahunt sua læti præda latrones dum eam scrutantur vt diuidant, in tabulam incidunt Sinenis operæ, quæ scandentem in cœlum repræsentabat Deiparam Firandensis Ecclesiæ titulum, hæc velut eximia prædæ pars, defertur Carondono Christianorum hosti sæuissimo, qui Regis filio, sacrilegij socio, imagini oculos eruit, & scædum in modum sordibus deformatam, aspectibus omnium,

in

in palatij sui aula exposuit, ad captandos ex ea ludos diſteria, & riſus, in deliberatum Deiparæ, continuumque opprobrium, queſti ſunt ſæpius apud Regem iniuriæ nefas; & indignitatem Patres; at is promiſſis contra reos minacibus Patres ducens, reiſa nihil egit: dies abhinc non multo abierant, & eorum vnus cui arma detracta fuerant, ei forte occurrens à quo tanta inuſta macula fuerat, ſeu vindicta id fuit, ſeu Chriſtiani honoris deſenſio, inuadit hominem, enſemque detrahit reſtitanti, & integrata reſoſito dedecore fama ſua abſcedit, erat hic Antonij miles, alter Catondoni qui ſatellitibus ſui dedecus, ſuum ratus, non putauit Antonij famulum ira ſua dignum niſi Antonium, Patres, ædem ſacram & Chriſtianam rem funditus perderet. Aſſumptis igitur in ſocietatem facinoris duobus pari ſecum potentia dinaſtis, condicit in diem proximum Firandi adſint cum ſuis clientibus, arma & faces in promptu habeant, vt ſub primam noctem, Antonij palatio, & Chriſtianorum templo ignem ſubiciant. Non fuit vaſtricies tam cauto ſilentio tacita, quin de illa reſciret Antonius, tota mox in arma & ſtudia Firandum diuidi, Inſularios Antonij leucis tantum diſtantes quatuor, Domini amor & cauſa, turmatim cogere, & quotquot in vrbe degebant Chriſtianos, demptis ſeptuaginta partim catapultariis, partim verò haſtatis, qui loricati pro templo excubabant, vita & ſanguine, Ethnicorum canum profanationem ab eo deſenſuri, cruenta vtrimque inſtabat clades, quocumque res eaderet, niſi Rex quantumuis ruina obrutos cuperet Chriſtianos, eius quoque ſe parte oppreſſum iri metuſſet; compoſita ergo inter Principes duos concordia, ſequaci populo pax ſimul ab eo reddita eſt, hanc rerum ſcenam explicuit æni huius anno 65. October exiens, Firandenſi Regi ominoſus, ſua vnus culpa viſo, & dedecus, & damnum ambire quibus ante viginti dies affectus fuerat, proritatis gratuito, ad inſpectenda ſibi cornua Luſitanis quæ inſolentius in Deum, & homines tollebat. Res ita ſe habuit. Poſtquam eius filius natu maior Regiæ Virginis violatam effigiem, non modo impune & tacite, ſed ita quodammodo glorianter tulit, vt ſacrilegium ſimile in Saluatoris imaginem auderet; moniti ab Acoſta Luſitani quicquid nauium è Sinis in Iaponiam veniſſet, à Firando in portus alios vertebant; poſſimum verò Bartholomei Regis, & iam Vocoxuram aliquot naues ſubierant inter quas Ioannis Perciræ ab exitu Auguſti: lucro inuidens inimici Regis, & dolens id ſibi perire Firandenſis, vim parat Vocoxuræ, & Pædagogis; duobus peſſimis ingenij barbari, inuidia, & auaritia more piratico naues aggredi ſtatuit, quas aut ſpoliatas igne abſumeret, vel in portum ſuum ſi commodæ forent pertraheret, ad hoc egere ſe non magno rebatur comœatu, nec Luſitanorum ſpectarat indolem, præterquam in pactis & mercimoniis; ne quæ tamen hæc præda ſibi excideret, contra Gaulos eorum capaces, & egregie armatos, Paraorum quos vocant ſeu molis modicæ nauium, quinquaginta nobilitatis ſuæ, ac militum, impleuit lectiſſimo robore, ſoluitque Vocoxuram, & Luſitanos ſeu nuntiantibus minimè crederent, ſeu dedignaten-

tur metuere, circumuenit pænè improuisos, sed (quæ fuit precum continuata vis in templo à Firandensibus Christianis, & genti bellicosa instum à natura robur,) potiti sunt adeo properata plenaque victoria, vt breui Rex suo cum ingenti dolore, exercitus sui fracti & laceri tristes reliquias Firandum reduceret; nuda, quassaque nauigia; debilitatos vulnere, ex parte lethalibus ducentos; septuaginta tantùm cæfos, sed in iis propinquos Catondoni sex; Duces bello insignes quatuor, & Antonij sobrinum, in Christianos tam efferum, quàm erat acer pro illis Antonius, Regis tumore paulùm edomito, hærebat animo ardens ira, & crudum odium aduersus Christianos; nec hi propterea, vel æde sacra, vel festis pro annum publicis temperabant; quamuis semper suspectam haberent, tyranni potius, quàm Regis ferociam: ob hoc Acoſta multum sollicito, ne quid aduersus diuinam hostiam indignum Bonziz tentarent, si sepulchro (vt solet) in cœna Domini seruaretur; hanc sibi Antonius, vita si res ferret defendendam poposcit, & trecentos suorum hominum iussit semper ad illam pro templo excubare. Verum id saltem Bonziz tentarunt vt crucem succiderent, officientem suis luminibus: erat enim iis cœnobium nobile multorum capitum; de fenestris quoties spectarent, obiciebatur oculis crux ingens, in edito sita; & circum nunquam non Christiani qui eam adorabant; huius ipsi honoris impatientia, & quotidiani spectaculi horrore, eam euertere decernunt: at enim concursu virorum, foeminarum, puerorum animosè ac religiosè seruata est, & vah! si quem ad illam Bonziorum etiam procul vidissent accedere. Imò nec inter Ethnicos deerant, qui Christianorum capti pietate, illorum quibusdam auebant solenniis adesse, nec inde abibant, nisi aut animo Christiani, aut verecundati ad sectarum suarum sceditatem: idque præcipuè cum vltra trecentos spectarent longo circuitu supplicantes, & duro verberare cruentandis interim humeris Deum poscentes propitium, & hos quidem non prolerarios, & viles; sed stirpe nobiles, religiosi agminis Ducibus Germanis duobus Antonio, & Ioanne.

35.
Virtus
Christ. Xi-
mab.

Dum Firandi aduersæ & prosperæ vices exercent Ecclesiam, suas item non dissimiliter altermat Ximabara, suorum quingentos supra mille vidit, tantumnon ceruices sub ferro ponere quod nollent pompæ interesse, quæ Ethnicam saperet superstitionem, & contestabatur Princeps Christianis rebus alioqui sat fauens, præter illam non idoli, sed sui venerationem nihil exigere quàm se in fanum euntem sequeretur. At hi vno, cui magno consensu seruibant, Dei amore Theologo, reuerenter quidem, sed constanter negarunt id sibi licere, quod quicquid à se festo accederet splendoris, in idoli honorem esset tandem cesturum de se vt maximè luberet, fidenter statueret; nec manu, nec mente obstare vitam erepturo, mortem Christianis in voto esse qua diuinæ legis obseruationi litaretur: hac enim vitæ iactura breuissimæ, immortalis emi; hæc illi communi nomine professi, placidè in templum, inermes se ferunt, vitam Deo, si non dedignaretur admittere, consecrant, & propinqua suspensi,